



آینده‌پژوهی ایران ۹۶

سناریوهای ایران در سال ۱۳۹۶ در قالب یک طرح آینده‌پژوهی در مرکز بررسی‌های استراتژیک در سال ۱۳۹۵ انجام شده‌است. در این طرح، چهار سناریو براساس «سه عدم قطعیت بحرانی» به‌دست آمده‌است. متن کامل این گزارش آینده‌پژوهی برای اولین بار منتشر می‌گردد.

ما بیش از آن که تاثیرپذیر از گذشته خود باشیم و از تجربیات پیشین خود در زندگی تاثیر بپذیریم، رفتارهای مان و انتخاب‌های مان از آینده نیامده‌ای شکل می‌گیرد؛ که به همراه خود بیم‌ها و امیدهای آینده را می‌سازد. به این ترتیب آینده نیامده، بیش از گذشته از سرگذرانده، بر زندگی ما سایه می‌اندازد. سایه‌ای که عدم قطعیت‌هایی از آینده را در تاریکی خود پنهان کرده‌است؛ عدم قطعیت‌هایی که می‌تواند زندگی را با تغییراتی ناخواسته همراه کند. به این ترتیب بخش عمده‌ای از تلاش‌های برنامه‌ریزی و سیاست‌گذاری معطوف به شفاف ساختن آینده هنوز نیامده می‌شود؛ آینده‌ای که نمی‌توان با قطعیت درباره آن سخن گفت و نمی‌توان آن را پیش‌بینی کرد.

گزارش حاضر بخشی از همین تلاش گروهی است که هدف‌اش بازشناسی عدم قطعیت‌های کلیدی پیش‌روی ایران و ایرانیان در سال ۹۶ است.

در این فرآیند پژوهش از ترکیب روش‌شناسی‌های مختلف به منظور دستیابی به تصویرهایی بدیل از آینده بهره گرفته شد. روش‌هایی که هر یک بخشی از خروجی‌های موردنیاز را فراهم می‌آورد. در این گزارش تلاش شده‌است تا از ترکیب‌های هم‌زمان زیر به منظور دستیابی به نتایج مطلوب بهره گرفته شود:

ترکیب دیدگاه‌های جامعه متخصصان و خبرگان (از طریق پرسش‌نامه‌های تخصصی) با نظرات جامعه عمومی (از طریق هشتگ‌های پرسامد شبکه‌های اجتماعی)

ترکیب دانش ضمنی (از طریق روش‌های پیمایشی) با دانش صریح (از طریق روش‌های کمی تحلیل متن)

ترکیب روش‌های خلاقانه (از طریق سناریونگاری) با روش‌های شاهده‌محور (از طریق روش‌های تحلیل روند واژگان)

ترکیب خبرگان موضوعی (از طریق شکل‌دهی به پانل‌های تخصصی حوزه‌ای) با خبرگان روش‌شناسی (تسهیل‌گران روش‌های آینده‌نگاری)

این گزارش یکی از نخستین تجربیات کشور در زمینه انتشار سناریوهای آینده توسط یک اندیشگاه (-) است. تجربه‌ای که می‌تواند همراه با واکنش‌های احتمالا متنوع و پیش‌بینی‌ناپذیر باشد.

مرکز بررسی‌های استراتژیک ریاست‌جمهوری به مثابه یک مرکز ملی تلاش کرده‌است تا با رویکردی حرفه‌ای و بدون جانبداری از هیچ رویکرد یا نگاه جناحی، از منظری اکتشافی به بررسی‌های آینده‌های احتمالی بپردازد که می‌تواند پیش روی ایران و ایرانیان قرار گیرد. آینده‌هایی که هر یک می‌تواند دربردارنده مطلوبیت‌ها و نامطلوبیت‌هایی باشد. به این ترتیب این طرح براساس روش‌شناسی علمی و فارغ از ملاحظات دولت حاضر، تدوین و تولید شده‌است.

برای دریافت و مطالعه متن کامل این گزارش مهم و خواندنی، از لینک دانلود زیر استفاده کنید.